

det at skaffe Børnene det daglige Velvære, der er en Betingelse for Udbytte af Skolens Virksomhed? Hvad kan og bør der her gøres, og hvor er Grænsen? Hvor findes det vaagne Øje, der kyndigst og virksomst afgiver det rette Tilsyn med Skolen og dens Forhold til Børnene, og hvilken Virkemaade og Myndighed skal dette Tilsyn have? Hvilke Maal skal Skolens Undervisning naa og ad hvilke Veje — det vil sige, hvilken Skoleplan skal følges? Skal Maal og Veje paa ethvert Tidspunkt knyttes til Barnets naturlige Udvikling, det vil sige, skal Skolen bygges op franedet af, eller skal dens Maal bestemmes af Virksomheder, der tager imod Børnene, naar de forlader Skolen? Skal den væsentligt være almenopdragende, eller skal den bøje sig for faglige Livskrav? Hvorledes skal Skoledelingen gennemføres, Delingen indenfor den enkelte Skole og Delingen i det samlede Skolevæsen? Hvor langt nede skal Skolen begynde — der er jo ogsaa noget, der hedder Børnehaver —, og hvor højt oppe skal den slutte? Skal hver Skoleart være en Organisme for sig, eller skal Skolevæsenet danne en organisk Enhed og Helhed, i hvilken hver Skoleart træder ind som et Led, der fører til højere Led, eller skal begge Dele forenes? Skal det hele offentlige Skolevæsen bygges paa et fælles Grundlag, en fælles Folkeskole, eller skal der lige franedet af være en Adskillelse mellem Børnene efter Hjemmenes Kaar? Skal alt offentligt Skolevæsen give vederlagsfri Undervisning og betales gennem Skatterne, eller skal der trækkes Grænser efter Skolernes Art og Hjemmenes Stilling? Skal Børn af begge Køn Landet over samles ved Skolens Undervisning og da nødvendigvis fra Skolelivets Begyndelse, eller skal de holdes ude fra hinanden, d. v. s. skal Drengene og Piger opdrages til Følelsen af almenmenneskeligt Fællesskab eller til at se i hinanden fødte Modsætninger? Paa hvilken Maade skal Skolen kunne blive ikke ensidig en Kundskabsskole, men tilige en praktisk Dygtiggørelsesskole med Udvikling af Haand og Øje og det hele Legeme, ogsaa til Styrkelse af Aandens Udvikling? Skal Skolen paa visse Trin dele sig i forskellige Forgreninger, skal den Dannelse, den giver, afsluttes ad forskellige Veje, ligesom man nu f. Eks. har forskellige Slags Studenter — maaske ogsaa gennem en Ungdomsskole af anden Karakter —, eller skal der for hvert Trin kun gives een Skoleform? Skal alle Undervisningsfag være knyttede med samme Fasthed til Sko-

len, eller er der Undervisningsfag, der ifølge deres Natur af Hensyn til Børnene, Lærerne eller Forældrene bør have en friere Stilling, efter Omstændighederne kunne skilles ud fra Skolen? Og hvorledes skal man skaffe Skolerne Lærerkræfter, som fuldt ud kan bære dem?

Det er en Verden af Spørgsmaal, der maa tages op fra Grunden, hvis Kommissionen skal naa til at sætte et afgørende Skel i vort Skolelivs Historie. Saa omfattende er Opgaven, og saa betydningfuldt er det, at de mest velegnede Kræfter kommer til at arbejde med dens Løsning. Det 18de Aarhundrede fortjener i visse Maader Opregnsning. Lad denne Opregnsning blive givet derved, at man i vore Dage sætter den samme begejstrede, af Tidens bedste Frisind baarne Interesse ind paa Fyldestgørelsen af Skolens og Opdragelsens Krav, som man den Gang gjorde.

Med disse Ord anbefaler jeg paa mit Partis Vegne Lovforslaget til Fremme.

Kragh: Det ærede tingvalgte Medlem (Trier), som nu talte, fremførte en Række af de Problemer af største Vigtighed, som kommer til at forelægge for den fremtidige Skolekommission, men Forhandlingerne i det høje Folketing som ogsaa i dette høje Ting under Mødet i Gaar har ellers blot drejet sig om Folkeskolens Forhold og de Muligheder, som Kommissionens Arbejde skulde skabe for denne Skoleform. Jeg forstaaer i og for sig godt, at man i første Række har interesseret sig for Folkeskolens Forhold, saa vist som det er i denne Skole, det meget store Flertal af Landets Børn faar deres Uddannelse, og et betydeligt Tal faar overhovedet ingen anden Skoleundervisning end den, som Folkeskolen byder. Saaledes har det været i svundne Tider, og saaledes vil det utvivlsomt ogsaa blive i de Tider, der kommer. Men glemmes maa det alligevel ikke, at Folkets Skole er ikke Folkeskolen alene. Til Folkets Skole hører ogsaa den saakaldte højere Skole og det i saa meget højere Grad i den senere Tid, som Bestræbelserne i den sidste Menneskealder er gaaet ud paa at bortfjerne fra den højere Skole den sorte Skoles Stempel, at gøre Adgangen til den højere Skole saa bekvem som muligt, saaledes at den kan besøges af de Børn, som dertil har Evner og Kræfter, uanset hvilket Samfundslag de er udgaaet fra. Man har bestræbt sig for at naa dette ikke blot ved at lempe i høj Grad de kundskabs-